

На ярлику зазначають: назву підприємства-виготовлювача, його місце-знаходження та підпорядкування; назву продукції, сорт, слово «вітамінізоване» виділяють крупним шрифтом; масу нетто; дату випуску (рік, місяць, число), номер зміни; номер стандарту.

Колір шрифту на ярликах повинен бути для борошна хлібопекарського пшеничного фіолетовий – для крупчатки; голубий – для вищого сорту; червоний – для 1-го сорту; зелений – для 2-го сорту; чорний – для оббивного борошна. Допускається друкування тексту ярликів чорним шрифтом на папері кольору шрифту, вказаного для кожного сорту пшеничного борошна, крім оббивного, або з нанесенням посередині ярлика вертикальної смуги завширшки 1 см кольору шрифту, встановленого для певного сорту.

Борошно можна транспортувати всіма видами транспорту, що має накриття, в універсальних контейнерах. Транспортування залізницею здійснюють повагонними відправленнями. Борошно завантажують та розвантажують у суху погоду із застосуванням засобів проти зволоження борошна [2].

Список використаних джерел:

1. ДСТУ 46.004-99. Борошно пшеничне. Технічні умови [Текст].- К.: Держспоживстандарт України, 1999. -17 с.
2. Бурковский В. А., Мерко А. И., Мельников Е. М.: Технологии зерноперерабатывающих производств. – М.: Интерграф Сервис, 2009. – 472 с.
3. Подпратов Г. І., Скалецька Л.Ф. Технологія виробництва борошна, крупи та олії. – К.: Видавництво НАУ, 2000. – 200 с.

МІНЛИВІСТЬ БІОМЕТРИЧНИХ ПОКАЗНИКІВ КУКУРУДЗИ

*Баган А. В., кандидат сільськогосподарських наук
Шокало Н. С., кандидат сільськогосподарських наук, доцент*

Найбільші урожайність та валові збори зерна кукурудзи отримують в зоні Лісостепу України, де зосереджено понад 50 % посівних площ даної культури. У зоні Степу і Полісся України вирощують близько 40 % посівів кукурудзи. Найбільш насиченими даною культурою сівозміни у Дніпропетровській, Полтавській, Вінницькій і Черкаській областях [2].

Ґрунтові та кліматичні умови України майже повністю відповідають біологічним особливостям кукурудзи. Тому завдяки використанню сучасної сортової агротехніки та гібридів із високим продуктивним потенціалом, урожайність зерна кукурудзи може становити до 80–100 ц/га, що дає змогу отримувати високу рентабельність виробництва даної продукції [1].

Мінливість ознак, обумовлена умовами вирощування і взаємодією системи «генотип-середовище», є важливою під час вирощування сільськогосподарських культур, проведення польових дослідів тощо. На даний час актуальним завданням сільськогосподарського виробництва є не лише досягнення високих показників урожайності, а й стабільного прояву даної ознаки.

Тому вирішення завдань щодо стабільного виробництва зерна є неможливим без наявності гібридів кукурудзи із високою потенційною продуктивністю, що характеризується її пластичністю і стабільністю у різних умовах вирощування [4-5].

Метою наших досліджень було встановлення мінливості прояву біометричних показників гібридів кукурудзи компанії «Сингента в умовах Полтавської області.

Предметом досліджень виступало 12 гібридів кукурудзи: НК Термо, НК Кобальт, Батанга, Ірідіум, Енермакс, Аладіум, Енігма, Феномен, Фуріо, Селест, Орфеус, Фотон.

Сівбу кукурудзи протягом 2017-2019 рр. проводили в рекомендовані для зони строки (1 декада травня) на глибину 3-5 см. Всі фактори в досліді максимально подібні: дослід закладено на одному полі з вирівняним рельєфом, ґрунт з рівномірним вмістом НРК. Попередником була соя. Гібриди кукурудзи визначали за такими елементами продуктивності: маса качана (г), маса зерна з качана (г), вихід зерна (%), кількість рядів зерен, маса 1000 зерен (г), урожайність (т/га).

Елементи продуктивності визначали за загальноприйнятими методиками. Статистичну обробку результатів досліджень проводили за допомогою варіаційного і кореляційного аналізів за Б. А. Доспеховим [3].

За результатами варіаційного аналізу було встановлено, що показник маси качана протягом 2017-2019 років варіював у межах 155,7-283,5 г із коефіцієнтом варіації 12,2 %. Маса зерна з качана також характеризувалася середнім варіюванням даної ознаки ($V=14,7\%$) і складала відповідно 122,5-261,4 г. Маса 1000 зерен кукурудзи варіювала у межах 199,6-415,6 г із середнім ступенем прояву даного показника ($V=15,5\%$). Урожайність кукурудзи знаходилася у межах 6,14-11,27 т/га із коефіцієнтом варіації 14,2 %.

Кількість рядів зерен качана кукурудзи є сортовою ознакою і за роки досліджень варіювала у незначних межах – 14-18 із незначним ступенем прояву ($V=9,1\%$). Вихід зерна кукурудзи відповідно становив 78,7-93,7 % і характеризувався незначним варіюванням ($V=3,6\%$), що свідчить про стабільність досліджуваної ознаки.

За середніми даними досліджень серед гібридів кукурудзи за досліджуваними показниками можна виділити наступні: Орфеус – за масою качана (260,9 г), масою зерна з качана (236,1 г); Фуріо – за кількістю рядів зерен (18,0); Енігма – за виходом зерна кукурудзи (92,9 %); Феномен – за масою 1000 зерен (331,5 г), урожайністю (9,88 т/га).

Крім того, за результатами кореляційного аналізу було встановлено взаємозв'язки між досліджуваними ознаками. В основному, між даними показниками було відмічено кореляційні зв'язки середньої сили ($r=0,31-0,64$). Слабо корелювала кількість рядів зерен із показниками маси зерна з качана ($r=0,28$) і виходу зерна ($r=0,10$).

Ознака маси 1000 зерен мала сильний кореляційний зв'язок із масою зерна з качана ($r=0,87$) і масою качана ($r=0,84$), яка, в свою чергу, тісно корелювала з масою зерна з качана ($r=0,98$).

Таким чином, за результатами проведених досліджень можна зробити наступні висновки:

1. Біометричні показники кукурудзи характеризувалися середнім ступенем варіювання. Ознаки кількості рядів зерен і виходу зерна кукурудзи за своїм проявом були відносно стабільними.

2. За досліджуваними показниками можна виділити гібриди: Орфеус, Феномен, Фуріо і Енігма.

3. Сильні взаємозв'язки встановлені між показниками маси 1000 зерен із масою зерна з качана та масою качана, а також маси зерна з качана із масою качана.

Список використаних джерел

1. Агафонов Н. М. Сроки посева, густота растений и продуктивность кукурузы. *Кукуруза и сорго*. 1996. № 2. С. 7–8.

2. Баган А. В. Формування продуктивності та якості зерна гібридів кукурудзи залежно від попередника. *Вісник ПДАА*. 2015. № 4. С. 32-35.

3. Доспехов Б. А. Методика полевого опыта. М. : Агропромиздат, 1985. 351 с.

4. Кравченко Р. В. Варьирование адаптивных свойств гибридов кукурузы первого поколения (генотипов) под влиянием регулятора роста. *Научный журнал КубГАУ*. 2012. № 77 (03).

5. Кравченко Р. В. Реализация продуктивного потенциала гибридов кукурузы по технологиям различной интенсивности. *Вестник БСХА*. 2009. № 2. С. 56–60.

ВПЛИВ ЧАСУ ПРИПИНЕННЯ ОСІННЬОЇ ТА ВІДНОВЛЕННЯ ВЕСНЯНОЇ ВЕГЕТАЦІЇ НА ФОРМУВАННЯ ВРОЖАЙНОСТІ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ

Гангур В.В.,

доктор сільськогосподарських наук, ст. н. с.

Пупко О.С.,

кандидат сільськогосподарських наук, доцент

Філоненко Л.М.,

методист

Важливим напрямком сучасного сільськогосподарського виробництва є стабілізація та нарощування обсягів виробництва продовольчого зерна пшениці озимої з високими якісними показниками, що буде гарантувати продовольчу безпеку країни та підвищить її роль на світових ринках.

Потепління, яке відбувається на території України в результаті поступової зміни клімату, а також впровадження у виробництво нових сортів пшениці озимої інтенсивного типу з високим генетичним потенціалом продуктивності, зумовлюють необхідність розроблення нових та удосконалення існуючих елементів адаптивних технологій вирощування цієї культури з урахуванням часу припинення і відновлення вегетації [8].